

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Maakondlike täiskasvanuhariduse poliitikakujundajate seminaride kokkuvõte

Seminarid toimusid Harjumaal, Hiiumaal, Järvamaal, Lääne-Virumaal, Tartumaal ja Võrumaal. Osalesid maakondade täiskasvanuhariduse võtmeisikud: maavalitsuste, KOV-ide ja nende allasutuste, koolituskeskuste, MTÜ-de, tööandjate, Töötukassa ja Rajaleidja keskuste esindajad. Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse osakonna juhataja ja peaekspertid andsid ülevaate täiskasvanuhariduse väljakutsetest 2015-2020. Seejärel tegid maavalitsuste haridusosakondade esindajad ülevaate täiskasvanuhariduse hetkeseisust maakondades, osundades erilist tähelepanu täiskasvanuhariduse prioriteetsetele sihtrühmadele (HTM-i, Statistikaameti ja Poliitikauuringute Keskuse PRAXIS poolt läbiviidud täiskasvanuhariduse prioriteetsete sihtrühmade uuring maakondades).

Tutvustati teiste maakondade tegevusi ja AGENDA elluviimise kogemusi alljärgnevatel teemadel:
„Võimalikud koostöömudelid erinevate täiskasvanuhariduse osapoolte vahel” – Kalle Vister Tõrva linnavolikogu esimees, Valga Maavalitsuse haridus- ja kultuuritalituse juhataja;
„Erinevate osapoolte koostöö piirkonna tasandil” – Ly Kallas, Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi direktor;
„Tulemusrikas koostöö vajab pingutust” – Mariel Kõrgemägi, Lääne-Nigula valla sotsiaaltöö spetsialist;
„Sihtrühma kuuluvate inimeste personaalne nõustamine” – Terje Paes, OÜ Tercare juhatuse liige.

Ettekannetele järgnes arutelu: "Kuidas täiskasvanuhariduse erinevate osapoolte koostöö toetab õppimisvõimaluste kättesaamist ning madala haridustasemega inimeste õppesse tagasitoomist".

Osalejad olid seisukohal, et seminarid tekitasid väga palju mõtlemisainet ning arutelud andsid tõuke, mis suunab huvitatud pooli senisest enam koostööle. Teiste maakondade kogemustest teada saamist ja vastava ala spetsialistide omavahelist kohtumist peeti väga vajalikuks. Seminaride käigus toimus täiskasvanuhariduse valdkonna suundade, seisukohtade ja arusaamade ühtlustamine.

Märkimisväärseks peeti sõnumit nõustamisvõimaluste laienemisest (Rajaleidja keskused, Töötukassa) töötavatele täiskasvanutele.

Ühiselt tõdeti, et oleme staadiumis, mil kahjuks paljud täiskasvanud (põhiprobleem momendil on noorte õigeaegne kättesaamine) ei taju õpivajadust, puudub motivatsioon ning leidub palju muid põhjuseid elukestvas õppes mitteosalemiseks.

Kahjuks on puudulik ka info, et täiskasvanuna õppimine tasemehariduses on tasuta.

Seminaridel tehti mitmesuguseid ettepanekuid madala haridustasemega inimeste ülesleidmiseks ning nende õppimise juurde tagasitoomiseks. Sellest, et täiskasvanute gümnaasium otsib kontakti inimestega, kes on TG-s õpingud katkestanud ja püüab neid veenda õpinguid lõpule viima, jääb väheseks. Tõdeti, et vajalik on sihtrühma kaardistamine, milles saavad kaasa aidata KOV-ide sotsiaaltöötajad, raamatukogud, erinevad kogukonnad, koolid jt. Edasiviivaks on sihtrühma kuuluvate inimeste õpinõustamise korraldamine. Kahjuks ei ole selgust, kes koordineerib sihtrühma ülesotsimist ja nõustamisele suunamist. Probleemi lahendamisele saaks kaasa aidata kogukond, kes inimesi kõige paremini teab ja tunneb ning hästi toimiv maakondlik võrgustik. Kuid omakorda võtmeküsimuseks on maakonna või kogukonna võrgustiku(e) eestvedamine.

Olulise probleemina toodi välja 7-aastaste laste vanemate madal haridustase paljudes maakondades. Kui Eesti keskmine on 16%, siis näiteks Järvamaal on see 31%, Valgamaal 29%, Jõgevamaal 29%, Viljandimaal 29%, Läänemaa 29%, Põlvamaal 28%, Lääne-Virumaal 27% ja Võrumaal 23%. Põhjused haridustee katkestamisel on olnud väga erinevad, kuid tõsiasi on see, et madal haridustase takistab inimestel konkureerimist tööjõuturul ja ei mõju positiivselt peres kasvavatele lastele.

Riigi tasandil peeti vajalikuks paljude erialade puhul keskhariduse nõude sisseviimist. Teavitamine ja levitav info peab olema võimalikult üheselt mõistetav, mis omakorda tähendab, et ka erinevad ministriumid ja ametkonnad mõistaksid seda ühtemoodi ja ühendaksid oma jõud probleemide lahendamisel.

Asuti seisukohale, et täiskasvanuharidus tuleb tõsta igas maakonnas prioriteetseks teemaks.

ETTEPANEKUD

Tööandjate teavitamine

- Elukestva õppe vajaduse selgitamine tööandjatele – tööandjate/ettevõtjate teavitamine olukorrast ja täiskasvanuõppe suundadest. Et kaoks ära olukorrad, mil ettevõtja ei võta tööle neid, kellel on vaja õppida.
- Koostöö tegevdamine kohalike ettevõtjate, koolitajate, Töötukassa ning KOV-ide vahel. Ettevõtjate poolt vaadatuna peab täiskasvanute koolitus minema rakenduslikumaks, ei saa olla vaid silmaringi laiendamine vabahariduslikus vormis. Ettevõtlus vajab oskustega inimesi, seega peab koolitus olema asjakohane.

Koolitasandil tegevused

- Täiskasvanute gümnaasiumides nn õppimise saadikute ellukutsumine, kes oma koolikaaslastel silma peal hoiaksid ja neid toetaksid, et nad koolist välja ei langeks. Saadikuid on tarvis koolitada ja toetada.
- Kooli aktiivse suurenemine – kohalikes ajalehtedes edulugude kirjutamine, valdadele lõpuaktuste kutsete saatmine ja kogukonnas õppimisvõimaluste info levitamine.
- Noorte puhul on tõhus sotsiaalmeedia. Lahendada praktilised küsimused – kuidas seda tegelikult teha, et iga sihtrühmani jõuaks just neid kõnetav sõnum.
- täiskasvanute gümnaasiumidele sihtotstarbeline raha nõustamise ja sotsiaaltöö tegemiseks. Vähemotiveeritud õppijad vajavad pidevat tuge. Inimese käest ei saa paluda pidevalt tasuta tööd.
- Vabahariduslikul koolitusel saab elimineerida valehäbi: kui inimesel kursuse läbimine õnnestub, saab ta julgust juurde.

Koostöö kogukonnas

- Kogukonna kaasamine, mille kaudu on võimalik personaalne lähenemine sihtrühmale.
- KOV-ide sotsiaaltöötajate teavitamine olukorrast ja nende poole pöördumine, et nad täiskasvanute gümnaasiumidele ja kogukondade aktivistidele potentsiaalsete õppijate kohta vajalikku teavet annaksid.

Riigi tasandi tegevused

- Riiklikul tasandil erinevate hariduste väärtustamine ning hariduse üldise kuvandi parendamine.
- Vahendite ja meetodite leidmine nende ettevõtjate toetamiseks ja tunnustamiseks, kes panustavad oma töötajate taseme- ja täiendõppesse.
- Muutuvas majanduslikus situatsioonis nn pehmemaks maandumiseks, töökoha vahetamise või kadumise korral, propageerida karjäärinõustamist töötavatele inimestele;
- Rajaleidja keskuste poolt nõustamise tagamine kõigile täiskasvanute gümnaasiumide õpilastele, sõltumata nende vanusest.
- Toetava inforuumi tagamine üleriigilise teavitamisega – aitab inimestel üle saada sisemistest hirmudest, mugavustsoonist ja pseudopõhjustest.